



רע"פ 8647/21 - דניאל אזרד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 8647/21

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקש: דניאל אזרד

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה ב-עפ"ג 4630-06-21 מיום 3.11.2021 שניתן על ידי השופט העמית י' גריל והשופטים: א' בולוס ו-מ' דאוד

בשם המבקש: עו"ד ענת חולי

בשם המשיבה: עו"ד שרון רינגר

החלטה

1. לפניי בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט העמית י' גריל, והשופטים א' בולוס ו-מ' דאוד) ב-עפ"ג 4630-06-21 מיום 3.11.2021, בגדרו התקבל ערעור המשיבה על פסק דינו של בית משפט השלום בחדרה (השופט מ' גינות) ב-ת"פ 48670-11-18, מיום 27.4.2021.

רקע

2. על פי עובדות כתב האישום, ביום 19.11.2018 סמוך לשעה 3:30, נתגלע ויכוח בין המתלוננת למבקש,



אשר היו בני זוג בעבר. כמתואר, במהלך הויכוח המבקש תקף את המתלוננת בכך שסטר על פניה, זרק אותה על הרצפה ובעט בראשה, זאת שעה שהיה במעצר בית במסגרת מ"ת 13801-01-18 (להלן: תיק המעצר).

לאחר התקיפה המתלוננת עזבה את המקום, אך שבה לאתר את האזניות שלה, שנפלו במהלך הויכוח. אז, המבקש הפר את תנאי תיק המעצר, יצא לרחוב סמוך והחל לתקוף את המתלוננת בבעיטות לפניה, מכות אגרופ, הטחת ראשה ברכבים סמוכים ודחיפתה לעברם. כתוצאה מהתקיפה, נגרם למתלוננת שבר באף ו"דימום מסיבי ביותר".

על כן, יוחסו למבקש עבירות של הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); חבלה חמורה לפי סעיף 333 לחוק; ותקיפה סתם לפי סעיף 379 לחוק.

3. בית משפט השלום זיכה את המבקש מהעבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

בהכרעת הדין, נקבע כי יש לתת אמון מלא בגרסת המתלוננת בבית המשפט, השונה מן ההודעות שמסרה במשטרה סמוך להתרחשות התקיפה. במסגרת עדותה בבית המשפט, המתלוננת מסרה כי הגיעה לביתו של המבקש והשניים החלו להתווכח. אז, "התלהמה", קפצה עליו, נפלה ואפה נסדק, כשלאחר מכן נסעה לבית החולים וסיפרה סיפור "שאינו אמת". עוד העידה כי היא נפרדה מהמבקש אשר "התרועע" עם בנות אחרות, קינאה בו ורצתה "לנקום".

4. לאחר זיכוי, הגיש המבקש בקשה לפיצוי על הוצאות הגנתו ומעצרו לפי סעיף 80 לחוק, ובקשתו התקבלה באופן חלקי.

נקבע, כי היה יסוד להגשת כתב אישום בעניינו של המבקש על סמך עדויותיה הראשונות של המתלוננת במשטרה. עם זאת, לאחר שהמתלוננת העידה במהלך המשפט כי "הפלילה" את המבקש, היה על המשיבה לחזור בה מכתב האישום. כן הודגש כי לאור "מצב הראיות" – העדויות הרפואיות לפיהן לא נגרמו למתלוננת שברים באפה, היה על המשיבה להפעיל את שיקול דעתה ולא להמשיך את ההתדיינות.

אשר על כן, פסק בית משפט השלום פיצוי למבקש בשל הוצאות הגנתו וימי מעצרו החל ממועד מתן עדות המתלוננת בבית המשפט, בסך 50,000 ש"ח.

5. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המשיבה, וציין כי המקרה דנן הוא מקרה חריג המצדיק התערבות ערכאת ערעור בהחלטת הערכאה הדיונית באשר לפסיקת פיצויים לפי סעיף 80 לחוק.

נקבע כי קביעתו של בית משפט השלום לפיה לאחר עדות המתלוננת היה על המשיבה לחדול מהמשך ניהול ההליך – אינה מתיישבת עם דחיית טענת המבקש כי "אין להשיב לאשמה". שכן דחיית טענה זו משמעה כי האישום התלוי ועומדנגד המבקש ראוי ודורש תשובתו, ומשכך אין לבוא למשיבה בטענה כי החליטה להמשיך את ניהול ההליך.



בניגוד לקביעת בית משפט השלום, בית המשפט המחוזי הדגיש כי אף לאחר עדות המתלוננת בבית המשפט, רשאית הייתה המשיבה לסבור כי יש סיכוי להרשעת המבקש על סמך חומר הראיות, ובעיקר נוכח ההבדלים בין גרסת עדותה של המתלוננת בבית המשפט לבין גרסאות הודעותיה במשטרה, שנמסרו "בסמוך מאוד לאירוע הנטען". משכך, אף לאחר עדות המתלוננת בבית המשפט, התוצאה אליה הגיע בית משפט השלום אינה התוצאה היחידה הסבירה שהיה על המשיבה לצפות, ומשכך לא היה עליה לחזור בה מכתב האישום.

כן צוין כי יש לתת משקל לכך שהמבקש זוכה מחמת הספק – ולא זיכוי מוחלט, וכן לחשש מפני הרתעת המדינה מניהול הליכים פליליים. לאור כל האמור, בוטל פסק דינו של בית משפט השלום בו חויבה המדינה בפיצוי המבקש לפי סעיף 80 לחוק.

6. מכאן הבקשה שלפניי.

טענות הצדדים

7. לטענת המבקש, בית המשפט המחוזי שגה בבטלו את פסיקת הפיצויים. נטען, בין היתר, כי הבקשה מעוררת שאלה משפטיות עקרוניות החורגות מעניינו הפרטי, והיא "האם עמידת המאשימה [המשיבה – י' א'] על העדת כלל עדי התביעה, מקום בו ההגנה הסכימה להגשת מלוא חומר החקירה ובית המשפט הביע את עמדתו באשר לסיכויי ההרשעה בתיק, בזמן שבו הנאשם [המבקש – י' א'] מצוי במעצר, מצדיקה פיצויים מכוח סעיף 80 לחוק העונשין?".

לשיטתו, בניגוד לקביעת בית המשפט המחוזי, דרישת בית משפט השלום מהמבקש "להשיב לאשמה" אכן שומטת את התקיימות עילת הזכאות הראשונה לפיצויים לפי סעיף 80, במסגרתה נבחן שיקול דעת התביעה עובר להגשת כתב האישום. יחד עם זאת, אין לדרישה זו השפעה על עילת הזכאות השנייה, במסגרתה נבחנת התנהלות התביעה במהלך ניהול התיק.

עוד סבור המבקש כי בית המשפט המחוזי שגה עת לא נתן משקל ראוי להתנהלות המשיבה במהלך ניהול התיק בשם לב להערות בית משפט השלום במהלך הדיון; "התעקשותה" להעיד את כל עדיה – על אף הסכמת המבקש כי יוגש כל חומר הראיות; הבאת ראיות שאין בהן לחזק את גרסאות הודעות המתלוננת במשטרה; וסירובה שלא להקל בתנאי מעצרו.

לבסוף, נטען כי יש להיעתר לבקשת רשות הערעור אף בשל שיקולי צדק, ובכללם הפער המשמעותי בין פסיקת הפיצויים בבית משפט השלום לבין ביטולם בבית המשפט המחוזי.

8. מנגד, המשיבה טוענת כי אין מקום לקבל את בקשת רשות הערעור. נטען, בין היתר, כי טענת המבקש בדבר "התעקשות" המשיבה להעיד עדיה כעילה לפסיקת פיצויים – נטענת כעת לראשונה, שכן בבקשתו לפסיקת פיצויים הועלתה טענה זו על רקע "טרוניה כללית על התנהלות המשיבה" בלבד, ואין לדון בשאלה "חדשה" זו במסגרת



"גלגול שלישי".

הודגש, כי ממילא פסיקת הפיצויים לטובת המבקש נסמכה על קביעת בית משפט השלום לפיה היה על המשיבה לחזור בה מכתב האישום לאחר שמיעת עדות המתלוננת, ולא על העובדה שהמשיבה עמדה על שמיעת עדיה.

עוד נטען, כי אין מקום לקבל את הבקשה אשר נועדה לקבוע "כלל אצבע" למתן פיצויים, שהרי קביעה זו נוגדת את כוונת המחוקק בסעיף 80 ואת ההלכות שנקבעו בפסיקה בנוגע לעילת הזכאות השנייה.

לבסוף, המשיבה סבורה כי טענות המבקש בדבר שיקולי צדק הן "יישומיות" גרידא, עוסקות בעניינו הפרטני, ואינן מקימות חשש לעיוות דין המצדיק מתן רשות ערעור.

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי בבקשה ובנספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות.

10. כידוע, רשות ערעור "גלגול שלישי" תינתן אך במקרים חריגים בהם מתעוררת סוגיה משפטית החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, או במקרים בהם עולה חשש לאי צדק קיצוני או עיוות דין מהותי (רע"פ 1864/22 עדוי נ' מדינת ישראל (6.4.2022)).

הבקשה שלפניי אינה נמנית בגדר מקרים אלו, שכן היא נטועה בדל"ת אמותיו הפרטניות – די בכך כדי לדחותה.

11. כידוע, סעיף 80 לחוק מאפשר חיובה של המדינה בהוצאות ההגנה ובפיצוי על מעצר או מאסר של נאשם שזוכה בדיון. בכדי לבוא בשעריו, תחילה על המבקש לעמוד בתנאי הסף כי יזוכה בדיון או כי בוטל האישום נגדו. לאחר מכן, על בית המשפט לבחון האם התקיימה אחת מעילות הזכאות – "לא היה יסוד להאשמה" ו-"נסיבות אחרות המצדיקות זאת". לבסוף, לבית המשפט מוקנה שיקול דעת לפסוק בהתאם לנסיבות המקרה (יעקב קדמי **על סדר הדין בפלילים** חלק שני ב עמוד 1783 (2009)).

אשר לעילת הזכאות הראשונה, נקבע לא אחת כי היא מהווה "תנאי פורמאלי ונוקשה", וכי היא עוסקת ביכולת צפיית הזיכוי מלכתחילה, אשר תיבחן לאור התשתית הראייתית הקיימת עובר להגשת כתב האישום. לעומת זאת, עילת הזכאות השנייה היא "תנאי גמיש הוא בתחומי התפרשותו", וככלל נקבע כי הנסיבות האמורות בעילה זו נחלקות לשלושה סוגים: (א) נסיבות הליך המשפט (ב) אופי זיכוי של הנאשם (ג) ונסיבותיו האישיות (ע"פ 4466/98 דבש נ' מדינת ישראל, נו(3) 73 (2002); ע"פ 5851/19 מדינת ישראל נ' אברג'ל (2.2.2020)).

12. בענייננו, המבקש מנסה לעצב את תחומי עילת הזכאות השנייה באופן המקנה לעניינו היבט משפטי עקרוני. אולם, עסקינן באופן יישומה על עניינו הפרטי – הא ותו לא. מכיוון שאך ביישום עסקינן – איני מוצא עילה להתערב.



בהכרעות הערכאות הקודמות, קל וחומר "בגלגול שלישי" (רע"פ 4787/20 סגל נ' מדינת ישראל (28.7.2020); רע"פ 4671/13 אמיר סלע עו"ד נ' עיריית תל אביב (10.9.2013); רע"פ 4121/09 שגיא נ' מדינת ישראל (2.3.2011)).

13. אדרבה, כבר נאמר על עילה זו כי "לא בכדי בחר המחוקק, בעניין הנדון, ביטוי עמום, שאין לו צורה ואין לו מידה, כמו 'נסיבות אחרות'. העמימות של ביטויים אלה היא טעם החיים שלהם [...] אסור לקצץ את כנפיהם ולכלוא אותם בכלוב של כלל נוקשה" (ע"פ 7826/96 רייש נ' מדינת ישראל, נא(1) 481 (1997)).

היינו, מעבר לכך שעניינו של המבקש עוסק ביישום פרטני גרידא, עילת הזכאות השנייה אינה גדורה ותחומה במתכוון, שכן טיב כוחה וסמכותה הוא הצדק, והוא אשר ינחה את שיקול דעת בית המשפט. משכך, בעילה זו כל מקרה ייבחן לגופו, וכל נסיבות תישקלנה בפני עצמן, באופן המותיר לערכאות שיקול דעת רחב ביישום הנסיבות ומבחני המשנה – מבלי שייקבעו מסמרות לאופן יישום העילה. ויפים לעניין זה דברי כבוד הנשיא (כתוארו אז) א' ברק:

"גדריוהמדויקים של סעיף 80 לחוק העונשין אינם ברורים [...] אף בקשה לדיון נוסף, בה נטען כי יש מקום לגבש קריטריונים ברורים להפעלתו של סעיף 80, נדחתה (דנ"פ 3376/97 יוסף רייש נ' מדינת ישראל). מטעם זה, אין בעובדת קיומן של הכרעות סותרות בערכאות קודמות, כמו גם בהיעדר הלכה חד משמעית בעניין זה, בכדי ליתן רשות ערעור (רע"פ 3930/97 דניאל נ' מדינת ישראל (16.11.1997))."

14. סוף דבר – הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ז בניסן התשפ"ב (28.4.2022).

ש ו פ ט